

PLENARY SESSIONS/ LUCRĂRI ÎN PLEN

PROFESIA CONTABILĂ: PRINCIPII DE ETICĂ ȘI ANGAJAMENTUL FAȚĂ DE
INTERESUL PUBLIC

ACCOUNTING PROFESSION: ETHICAL PRINCIPLES AND COMMITMENT TO THE
PUBLIC INTEREST

CZU: [657:331.543]:174.4

DOI: 10.5281/zenodo.7059325

Liliana LAZARI,

Academia de Studii Economice din Moldova

Email: liliana.lazari@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8310-2341>

Lilia GRIGOROI,

Academia de Studii Economice din Moldova

Email: lilia.grigoroii@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9741-0932>

Maia BAJAN,

Academia de Studii Economice din Moldova

Email: bajan.maia@ase.md

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6903-8275>

Abstract: Currently a challenge for the accounting profession is the work ethic and engagement towards the public interest. In this regard, the research will present the principles of professional ethics necessary to be respected by the accounting profession, with the description of the characteristics in terms of what should and what should not be done by the representatives of the profession in order to assume the commitment to the public interest. This research is also important due to the fact that the International Code of Ethics for accounting professionals, which is also applied in the Republic of Moldova, is regularly subject to revisions in order to adapt the ethical requirements to the developments taking place in the activity of the constantly growing accounting profession. Thus, knowing the ethical principles applied to the accounting profession is of interest both for the accounting education and for representatives of the accounting profession in order to assume the commitment to the public interest.

Keywords: profesia contabilă, principii de etică, interes public, contabilitate

JEL Classifications: M41

Introducere

Dacă ar fi să examinăm provocările profesiei contabile în prezent, atunci cu siguranță sunt digitalizarea și etica profesională.

Conduita etică a profesionistului contabil reprezintă, în ultimă instanță, garanția unor servicii bune și de calitate. Deși reglementările sunt importante, nu sunt suficiente pentru realizarea obiectivului de asigurare a calității și consecvenței în furnizarea de servicii profesionale contabile. Nici o reglementare nu poate fi cu adevărat eficientă dacă nu este însoțită de o conduită etică; și, prin urmare, sistemele de reglementare trebuie proiectate astfel încât această conduită să fie promovată și îndeplinită. Educația și pregătirea practică față de valori, în special prin exemplificare și utilizarea adecvată a experienței și a raționamentului profesional, bazate pe o fundație educațională solidă și consolidate prin educația profesională continuă, sunt esențiale pentru promovarea conduitei etice (10).

Consiliul pentru Standarde Internaționale de Educație Contabilă (IAESB) acționează în interesul public pentru a crește nivelul de încredere al părților interesate în activitatea profesioniștilor contabili (9, p. 14). Dacă să privim retrospectiv, în Republica Moldova în perioada 2002-2012 a fost în vigoare

Codul privind conduita profesională a auditorilor și contabililor din Republica Moldova, ulterior fiind aplicat Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili(8), care este periodic ajustat la cerințele profesiei contabile în continuă dezvoltare.

Dilemele etice sunt frecvente la locul de muncă și provin dintr-o situație în care un grup sau un individ trebuie să ia o decizie între două opțiuni, acolo unde răspunsul nu este mereu alb sau negru. Cele mai importante variabile care influențează etica în rândul profesioniștilor contabili sunt: codurile de etică instituționale și valorile personale individuale.

Există numeroase cercetări cu privire la etica în afaceri și mai puține cu privire la etica profesiei contabile, fapt ce a determinat prezenta cercetare.

Conținut de bază

În redarea conținutului cercetării, vom porni prin examinarea ce reprezintă profesia contabilă și care sunt activitățile pe care le realizează. Conform Manualului de reglementări Internaționale de Educație (9, p. 14), profesia contabilă include, dar nu se limitează la:

- întocmirea, analizarea și raportarea unor informații financiare și nefinanciare relevante și reprezentate exact;
- rolul de partener în procesul decizional și în formularea și implementarea strategiilor organizaționale;
- auditarea informațiilor financiare și nefinanciare și furnizarea altor servicii de asigurare și consultanță; și
- întocmirea și analizarea informațiilor fiscale relevante.

Profesia contabilă deservește nevoile de *informații financiare* și, în unele circumstanțe, *nefinanciare* ale unei game largi de factori de decizie, inclusiv, dar fără a se limita la,

- (a) public,
- (b) investitori actuali și potențiali,
- (c) conducerea și angajații organizațiilor,
- (d) furnizori și creditori,
- (e) clienți și
- (f) autorități guvernamentale.

Capacitatea profesiei contabile de a satisface nevoile de informații ale utilizatorilor contribuie la o economie eficientă care generează valoare pentru societate.

În acest context, IAESB definește un profesionist contabil drept o persoană care *obține, demonstrează și continuă să își dezvolte competența profesională* pentru a îndeplini un rol în profesia contabilă și care *are obligația de a se conforma unui cod etic*, potrivit prevederilor unei organizații profesionale contabile sau ale unei autorități care acordă licențe (9, p. 16). Deci, această definiție pentru profesia contabilă se axează pe două direcții la fel de importante pentru activitatea profesională:

1. obținerea, demonstrarea și continuitatea dezvoltării competenței profesionale, și
2. obligația de a se conforma unui cod etic.

În continuarea prezentei cercetări ne propunem să elucidăm ce reprezintă etica în general, dar și etica profesională și etica pentru profesioniștii contabili în particular.

Etica se ocupă cu cercetarea problemelor de ordin moral, încercând să livreze răspunsuri la întrebări precum: ce este binele/răul? cum trebuie să ne comportăm? (12). Conform definiției din Dicționarul explicativ, pentru etică este stabilit (5):

- ✓ studiul teoretic al principiilor și concepțiilor de bază din orice domeniu al gândirii și activității practice.
- ✓ ansamblu de norme în raport cu care un grup uman își reglează comportamentul pentru a deosebi ce este legitim și acceptabil în realizarea scopurilor.

Immanuel Kant susține că etica se fondează în jurul răspunsului la întrebarea „*Ce trebuie să fac?*”. Întrebarea eticii a fost ulterior reformulată fiind “*Ce pot să știu despre ce trebuie să fac?*” (12)

La rândul său *etica profesională* studiază aspectele particulare ale problematizării etice din perspectiva unor profesii. Etica profesională implică o serie de principii și reguli pe care o activitate

profesională trebuie să le respecte în desfășurarea activității sale. Etica profesională va expune și va sugera ceea ce este de dorit și ceea ce dimpotrivă nu este într-o profesie, iar din partea deontologiei va avea instrumentele de administrare care vor garanta că profesia corespunzătoare se desfășoară într-un mod etic și așa cum a fost planificat. Deci, conceptul de etică profesională este unul care se aplică tuturor situațiilor în care performanța profesională trebuie să urmeze atât un sistem implicit, cât și un sistem explicit de reguli morale de diferite tipuri. Etica profesională poate varia în termeni specifici cu fiecare profesie, în funcție de tipul de acțiune desfășurată și de activitățile care trebuie desfășurate. Deaceia, în continuare vom elucida etica prin prisma profesiei contabile.

Educația profesională contabilă reprezintă educația și instruirea care folosesc ca fundament educația generală și dezvoltă (9, p. 17):

- competențe tehnice sunt definite drept capacitatea de a aplica cunoștințele profesionale (subiecte care compun tema contabilității, precum și alte discipline economice care, împreună, constituie totalul cunoștințelor esențiale pentru profesioniștii contabili) în vederea îndeplinirii unui rol conform unui standard definit (9, p. 27);
- abilități profesionale reprezintă abilități intelectuale, interpersonale și de comunicare, personale și organizaționale pe care un profesionist contabil le integrează cu competențele tehnice și cu valorile, etica și atitudinile profesionale pentru a-și demonstra competența profesională (9, p. 28);
- valorile, etică și atitudini profesionale - caracteristicile care îi identifică pe profesioniștii contabili ca membri ai unei profesii. Acestea includ *principiile de conduită* (de exemplu, principiile de etică) asociate în general conduitei profesionale și considerate esențiale pentru definirea caracteristicilor distinctive ale acesteia (9, p. 31).

O caracteristică distinctivă a profesiei contabile este *asumarea responsabilității de a acționa în interesul public*. Responsabilitatea profesionistului contabil nu se limitează doar la satisfacerea nevoilor unui client individual sau organizației angajatoare. Astfel, activitatea profesiei contabile este reglementată de un Cod Etic corespunzător care conține dispoziții și materiale de aplicare pentru a le permite profesioniștilor contabili să își îndeplinească responsabilitatea de a acționa în interesul public. Un cod etic stabilește un set de principii fundamentale de etică pentru profesioniștii contabili. De regulă, un cod etic va cuprinde Codul etic pentru profesioniștii contabili (inclusiv Standardele Internaționale privind Independența) al Consiliului pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili („Codul IESBA”), fie în întregime, fie ca bază pentru un cod etic elaborat la nivel local, astfel încât standardele stabilite de acel cod să nu fie mai puțin riguroase decât cele stipulate de Codul IESBA. Ținem să menționăm că în Republica Moldova nu este elaborat un Cod Etic la nivel național, fiind aplicat cel la nivel internațional, deaceia acest studiu se va axa pe prevederile Codul Etic Internațional pentru profesioniștii contabili.

Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili stabilește principiile fundamentale de etică pentru profesioniștii contabili, reflectând recunoașterea de către profesie a responsabilității sale de a acționa în interesul public. Aceste principii stabilesc standardul de comportament așteptat de la un profesionist contabil.

Profesioniștii contabili se confruntă deseori cu situații complexe din viața reală care sunt ambigue. Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili revizuit, elaborat de Consiliul pentru Standarde Internaționale de Etică pentru Contabili (IESBA), stabilește principii pentru a îndruma conduita și a ajuta contabilii să-și îndeplinească responsabilitatea de a acționa în interes public, chiar și în situații mai nuanțate (1). Deși nu este posibilă definirea fiecărei situații, natura bazată pe principii a Codului este relevantă pentru toți profesioniștii contabili, indiferent dacă aceștia lucrează pentru o firmă de contabilitate sau într-o companie. Chiar dacă nu există o dispoziție care să fie direct aplicabilă unei situații specifice, cele cinci principii fundamentale stabilite în Cod ajută contabilii să descopere calea adecvată – îndeplinindu-și responsabilitatea profesională de a acționa în interes public.

Obiectivele educaționale aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale prezentate de IES 4 prezintă următoarele domenii de competență (11, p. 5) prezentate în figura 1:

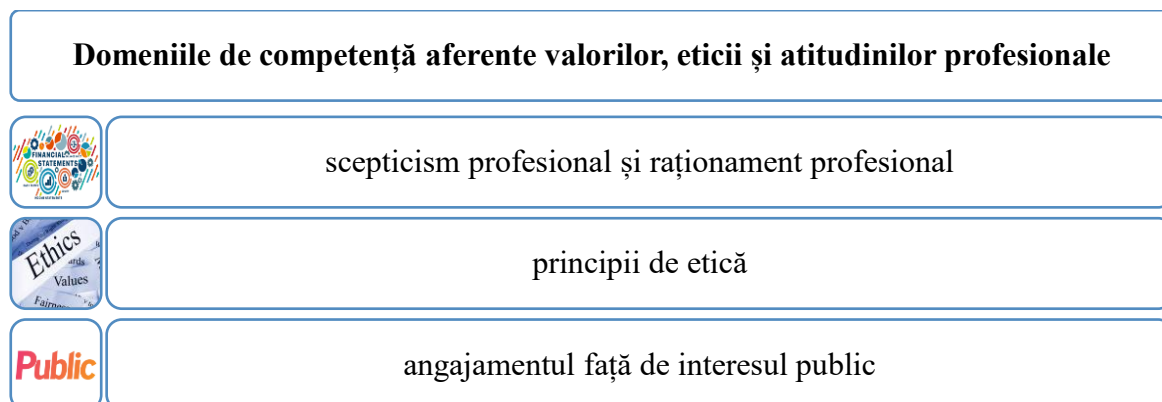


Figura 1. Domeniile de competență aferente valorilor, eticii și atitudinilor profesionale
Sursa: elaborat de autori în baza IES 4 (11, p. 5)

Prezenta cercetare se va axa pe examinarea principiilor de etică pentru profesia contabilă dar și pe angajamentul față de interesul public în exercitarea activităților profesionale.

Codul etic internațional pentru profesioniștii contabili impune profesioniștilor contabili să se conformeze cu *principiile de etică fundamentale*. Principiile fundamentale care ajută contabilii să gestioneze dilemele etice sunt prezentate în secțiunea 110 a Codului etic internațional pentru profesioniștii contabili (8) și includ:

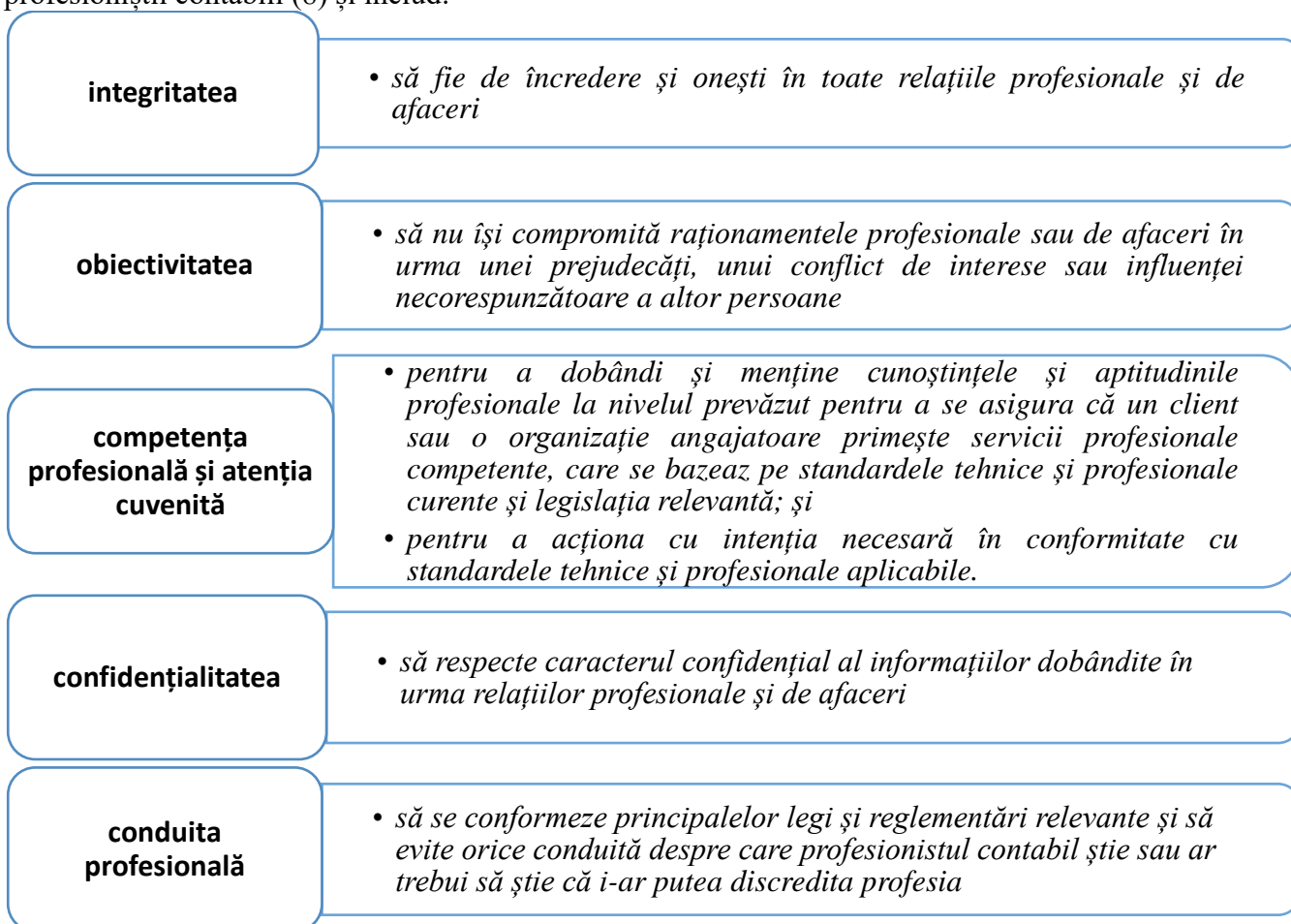


Figura 2. Principiile fundamentale de etică pentru profesioniștii contabili
Sursa: elaborat de autori în baza Codului Etic Internațional pentru profesioniștii contabili (8)

Conform secțiunii R100.3 din Codul Etic (8) un profesionist contabil *trebuie* să se conformeze Codului, iar secțiunea R110.2. stabilește că un profesionist contabil *trebuie* să se conformeze cu fiecare din principiile fundamentale.

În cadrul fiecărui principiu fundamental de etică prezentat în Cod, sunt stabilite dispoziții care determină obligația de a se conforma cu prevederea specifică în care este folosit termenul „trebuie”.

Integritatea implică sinceritate și corectitudine. Un profesionist contabil *nu trebuie* să fie asociat cu rapoarte, declarații, comunicări sau alte informații atunci când el consideră că aceste informații:

- ✓ conțin o informație falsă sau care induce în eroare în mod semnificativ;
- ✓ conțin declarații sau informații furnizate fără discernământ; sau
- ✓ omit sau ascund informații obligatorii, în cazul în care o asemenea omisiune sau ascundere poate induce în eroare.

Atunci când un profesionist contabil află că a fost asociat cu informațiile prezentate mai sus, el trebuie să ia măsuri pentru a se disocia de aceste informații.

Un profesionist contabil *trebuie* să se conformeze cu *principiul obiectivității*, care îi impune acestuia să nu își compromită raționamentul profesional sau de afaceri în urma unei prejudecăți, unui conflict de interese sau influenței necorespunzătoare a altor persoane. Un profesionist contabil *nu trebuie* să desfășoare o activitate profesională dacă o circumstanță sau o relație influențează necorespunzător raționamentul profesional al contabilului cu privire la activitatea respectivă.

În conformitate cu *principiul competenței profesionale și atenției cuvenite*, un profesionist contabil *trebuie* să ia măsuri rezonabile pentru a se asigura că persoanele care lucrează sub autoritatea acestuia într-o calitate profesională sunt pregătite și supravegheate corespunzător. Atunci când este cazul, un profesionist contabil *trebuie* să înștiințeze clienții, organizația angajatoare sau alți utilizatori ai activităților sau serviciilor profesionale ale acestuia cu privire la limitările inerente activităților sau serviciilor respective.

Un profesionist contabil *trebuie* să se conformeze cu *principiul confidențialității*, care îi impune acestuia să respecte confidențialitatea informațiilor dobândite ca urmare a relației profesionale și de afaceri. Un contabil *trebuie*:

- ✓ să fie vigilent față de posibilitatea unor prezentări neintenționate de informații, inclusiv într-un mediu social, și mai ales față de un asociat de afaceri apropiat sau de o rudă apropiată ori imediată;
- ✓ să păstreze confidențialitatea informațiilor din firma sau organizația angajatoare;
- ✓ să păstreze confidențialitatea informațiilor divulgate de un potențial client sau de o organizație angajatoare;
- ✓ să nu divulge informații confidențiale dobândite în urma unor relații profesionale și de afaceri în afara firmei sau organizației angajatoare fără a avea autoritatea necesară și adecvată, excepție fiind cazul în care acesta are dreptul sau datoria legală ori profesională de a le divulga;
- ✓ să nu folosească informațiile confidențiale dobândite în urma unor relații profesionale sau de afaceri în avantajul personal al acestuia sau în avantajul unor terțe părți;
- ✓ să nu utilizeze sau să divulge informații confidențiale, fie dobândite, fie primite în urma relațiilor profesionale și de afaceri, după ce acele relații s-au încheiat; și
- ✓ să ia măsuri rezonabile pentru a se asigura că personalul aflat sub supravegherea sa, și persoanele de la care primește consultanță și asistență, respectă obligația pe care profesionistul contabil o are privind confidențialitatea.

Un profesionist contabil *trebuie* să continue să se conformeze cu *principiul confidențialității* chiar și după încheierea relației dintre contabil și un client sau o organizație angajatoare. La schimbarea locului de muncă sau dobândirea unui nou client, contabilul are dreptul să utilizeze experiența anterioară, dar *nu trebuie* să folosească sau să prezinte alte informații confidențiale dobândite sau primite ca urmare a unei relații profesionale sau de afaceri.

Conform *principiului conduitei profesionale* un profesionist contabil *nu trebuie* să se angajeze cu bună știință într-o afacere, ocupație sau activitate care i-ar putea afecta integritatea, obiectivitatea sau buna reputație a profesiei și care, prin urmare, ar fi incompatibilă cu principiile fundamentale. Atunci

când desfășoară activități de marketing sau promoționale, un profesionist contabil *nu trebuie* să compromită reputația profesiei. Un profesionist contabil *trebuie* să fie corect și sincer și *nu trebuie*:

- ✓ să aibă pretenții exagerate pentru serviciile oferite, sau pentru calificările ori experiența sa; sau
- ✓ să facă afirmații defaimatoare sau comparații nefondate privind munca altor persoane.

Valorile, etica și atitudinile profesionale *acumulate pe parcursul Dezvoltării Profesionale Inițiale* sunt *relevante pentru Dezvoltarea Profesională Continuă* deoarece carierele profesioniștilor contabili se modifică, și sunt expuși unei game din ce în ce mai mari de probleme de etică.

Principiile fundamentale de etică, prezentate în figura 2, stabilesc standardul de conduită așteptat de la un profesionist contabil. Un profesionist contabil ar putea întâlni o situație în care conformarea cu unul din principiile fundamentale contravine conformării cu unul sau multe dintre celelalte principii fundamentale. În astfel de situații, un contabil ar putea lua în considerare consultarea, sub protecția secretului profesional, dacă este necesar cu:

- ✓ alte persoane din interiorul firmei sau organizației angajatoare;
- ✓ persoanele responsabile cu guvernarea;
- ✓ un organism profesional;
- ✓ un organism de reglementare;
- ✓ un consilier juridic.

Cu toate acestea, o astfel de consultație nu degreveză contabilul de responsabilitatea de a-și exercita raționamentul profesional pentru a rezolva conflictul său, dacă este necesar, și exceptând cazul în care se interzice prin legislație sau prin reglementare, de a se disocia de problema care a generat conflictul. Conform dispozițiilor de etică, profesioniștii contabili acceptă responsabilitatea de a acționa în interesul public. În consecință, acțiunile unui profesionist contabil nu au scopul de a satisface exclusiv nevoile unui anumit client sau angajator (8, p. 8).

Deci, profesia contabilă se deosebește fundamental de alte profesii tocmai prin impactul pe care îl au calitatea serviciilor, nu atât asupra entității căreia i-au fost prestate aceste servicii, cât mai ales asupra terților (Lazari, Grigori, 2017, p.157).

IFAC definește interesul public drept: beneficiile nete generate pentru întreaga societate și rigorile procedurale angajate în numele acesteia, în relație cu orice acțiune, decizie sau politică. Această definiție poate fi aplicată cu ușurință profesiei contabile și responsabilităților sale față de public. Se poate afirma, că unele grupuri ale publicului, cum ar fi investitorii, angajații sau alte părți interesate, pot fi afectate într-o măsură mai mare de activitatea contabililor decât alte părți. Totuși, implicațiile activității profesiei contabile – nivelul încrederii publice – pot afecta publicul pe o scară mult mai largă (4, p. 2).

La nivelul cel mai general, IFAC consideră că „*publicul*” include cea mai amplă sferă de aplicare posibilă a termenului de societate: de exemplu, persoane fizice și grupuri care împart o piață de bunuri și servicii (inclusiv cele furnizate de guvern), precum și toți cei care urmăresc asigurarea unor standarde de viață sustenabile și a calității mediului, pentru ei înșiși și pentru generațiile viitoare. Acesta include:

- ✓ Investitorii, părțile interesate și proprietarii instituțiilor publice și private – sunt cuprinse aici toate părțile ale căror resurse și a căror bunăstare depind de performanța acestor instituții. Aceste părți se bazează pe informații financiare sănătoase pentru a lua decizii privind alocarea resurselor lor. Acest lucru nu include doar investitorii, ci și angajații și persoanele care au pensii sau alte interese irevocabile legate de performanța acestor instituții.
- ✓ Consumatorii și furnizorii – sunt cuprinse aici toate părțile care sunt afectate de costurile, calitatea și disponibilitatea bunurilor și serviciilor. Consumatorii și furnizorii suportă, în final, efectele deciziilor financiare luate de factorii decizionali (și de cei care îi consiliază). Calitatea informațiilor financiare și a procesului decizional afectează eficiența gestionării resurselor, care afectează, la rândul său, bunurile și serviciile produse.
- ✓ Contribuabilii, electoralele și cetățenii – sunt cuprinse aici toate părțile afectate de activitatea profesioniștilor contabili din sectorul public, care facilitează informațiile financiare, iau decizii

financiare și consiliază factorii politici și oficialii aleși. Sunt incluse aici efectele imediate pe termen scurt, precum și considerentele pe termen mediu sau lung și aspectele legate de sustenabilitate. Gestionarea eficientă a resurselor publice (de exemplu, veniturile din impozite, proprietățile publice, organizațiile guvernamentale, infrastructura și alte resurse) afectează costurile, calitatea și disponibilitatea lor și, prin intermediul acestora, societatea ca întreg (4).

Deși impactul activității profesiei contabile diferă între aceste grupuri, există o obligație fundamentală pentru profesie să acționeze în interesul public, indiferent de proximitatea sa față de aceste grupuri diferite.

În timp ce impactul altor părți interesate devine din ce în ce mai important, schimbarea mediilor sociale și politice conduce la așteptări mai mari de la public pentru întreprinderi și pentru profesioniștii contabili.

În sensul cel mai general, „*interesele*” reprezintă toate lucrurile care au o valoare pentru indivizi și societate. Interesele sunt lucrurile pe care încercăm să le dobândim și să le controlăm; ele pot fi idealuri la care aspirăm sau protejarea de lucrurile care ne sunt dăunătoare sau ne dezavantajează. Profesia contabilă ajută la realizarea anumitor interese ale societății, multe dintre acestea având natură economică și fiind legate de gestionarea eficientă a resurselor. Aceste interese includ (4):

- ✓ certitudine economică sporită pe piață și în cadrul infrastructurii financiare (de exemplu, sectorul bancar, asigurări, firme de investiții etc.);
- ✓ raportare financiară și nefinanciară sănătoasă și utilă în procesul decizional pentru părțile interesate, investitori și toate părțile de pe piață afectate (direct sau indirect) de această raportare;
- ✓ un nivel ridicat de comparabilitate a raportării financiare și nefinanciare și a auditului între diferite țări;
- ✓ un proces decizional și informații financiare și nefinanciare transparente și sănătoase din partea guvernelor și organizațiilor din sectorul public către părțile lor interesate;
- ✓ guvernare corporativă și o gestiune financiară sănătoasă în organizațiile din sectoarele public și privat; și
- ✓ eficiență sporită (adică, mai puțin costisitoare) și/sau reducerea diminuării resurselor naturale în producția de bunuri și servicii, sporind astfel bunăstarea societății printr-o disponibilitate și accesibilitate mai mare a resurselor.

În acest context, responsabilitățile contabililor și ale profesiei contabile care acționează în interes public includ:

- ✓ să furnizeze o raportare financiară, nefinanciară și guvernamentală sănătoasă părților interesate, investitorilor, contribuabililor și tuturor părților de pe piață care sunt afectate direct sau indirect de raportarea financiară de la toate organizațiile, din toate sectoarele și de toate dimensiunile, inclusiv instituțiile din sectorul public; și
- ✓ să asigure o comunicare onestă și eficientă cu părțile (de exemplu, consilii, părți interesate, conducere și alte persoane) care au o legătură directă sau indirectă cu procesele de guvernare corporativă pentru care răspund.

Acționarea profesioniștilor contabili în interesul public include:

- ✓ dezvoltarea cunoștințelor și preocupărilor față de impactul asupra publicului,
- ✓ dezvoltarea sensibilității la responsabilitățile sociale,
- ✓ învățarea pe tot parcursul vieții,
- ✓ o predilecție pentru calitate, credibilitate, responsabilitate, punctualitate și politețe,
- ✓ respectul pentru legislație și reglementări.

Stabilirea, cunoașterea și aplicarea valorilor, eticii și atitudinilor profesionale asigură protejarea interesului public, îmbunătățirea calității activității profesioniștilor contabili și este promovată credibilitatea profesiei contabile.

Concluzii

Deci, indiferent de profesie, profesionistul ca individ are responsabilitatea de a-și dezvolta munca în cel mai etic mod posibil, încercând întotdeauna să contribuie la binele comun cât mai mult posibil și la îndemâna lor.

Codurile de etică și conduită profesională oferă cadre generale utile pentru reconcilierea sistemelor de valori care sunt uneori conflictuale. În calitate de profesioniști contabili, suntem obligați să respectăm principii care includ acționarea cu integritate, menținerea obiectivității și aplicarea atenției cuvenite. În plus, ne angajăm să acționăm în interesul public și să promovăm o cultură etică în entități. Pentru a trata deciziile etice dificile, profesioniștii contabili urmează o abordare sistematică pentru a determina cele mai bune acțiuni de urmat. Acest lucru implică de regulă identificarea provocărilor și amenințărilor la adresa conformării cu principiile fundamentale formulate în codurile etice și evaluarea și tratarea amenințărilor după caz. Mai mult decât doar seturi de dispoziții, codurile de etică și conduită profesională oferă profesioniștilor contabili un avantaj competitiv (3, p. 14).

Serviciile de înaltă calitate din partea profesiei contabile reprezintă o funcție a standardelor profesionale, inclusiv etica, competențele și valorile personale și sistemele de reglementare, toate trebuind să fie consecvente și să se susțină una pe alta (10).

Un angajament față de procesul decizional etic este un factor-cheie de diferențiere pentru profesie. Acest lucru trebuie să fie recunoscut, comunicat, demonstrat și sprijinit în mod consecvent în cadrul profesiei. Profesioniștii contabili se pot confrunta cu presiunea de a se opune standardelor profesionale și este nevoie de curaj moral pentru a se conforma obligațiilor etice, în special atunci când presiunea vine de la cineva care este puternic sau influent. În cele din urmă, se așteaptă ca abilitățile, valorile, etica și atitudinile profesionale să fie adevăratul diferențiator dintre sistemele autonome și inteligente și profesioniștii contabili.

Entitățile, instituțiile și organizațiile se bazează pe munca contabililor și își pun încrederea în munca lor datorită angajamentului lor de a acționa în mod etic și în interes public. Susținerea interesului public este o responsabilitate de lungă durată a contabililor, indiferent de rolurile lor și, în cele din urmă, aceasta este piatra de temelie a încrederii publicului în profesie.

Pentru a-și îndeplini obligațiile conform Codului etic internațional al profesioniștilor contabili și a sprijini responsabilitatea profesiei de a acționa în interes public, profesioniștii contabili trebuie să înțeleagă așteptările asociate rolului lor și să adopte mentalitatea adecvată.

Bibliografie:

1. Analizarea Codului IESBA, Partea I: Cele cinci principii fundamentale <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2020/11/Installment-1-RO.pdf>
2. Analizarea Codului IESBA, Partea XI-a: Rolul și mentalitatea pe care trebuie să le aibă contabilii – Accent pe subiectivism <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2020/11/Installment-11-RO.pdf>
3. Conducerea etică într-o eră a complexității și schimbărilor digitale. Iunie 2021. https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2022/03/Paper-1-Complexity-Professional-Accountant-Practical-Guidance-for-Ethical-Decision-Making_RO.pdf
4. Definiție a interesului public, IFAC <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2018/06/PPP-5-doc-de-pozitie-IFAC.pdf>
5. Dexonline.ro, definiție etică <https://dexonline.ro/definitie/etica>
6. Ken McPhail, Diane Walters. Accounting and Business Ethics. <http://acctlib.ui.ac.id/file?file=digital/2016-12/13118-Accounting%20and%20business%20ethics%20an%20introduction.pdf>
7. LAZARI, Liliana, GRIGOROI, Lilia. *Profesia contabilă în serviciul interesului public*. În: *Contabilitatea și profesia contabilă în era provocărilor*, Conferința Științifică Internațională

- din 5-6 aprilie 2017, Chișinău, ASEM, 2017, p.156-161, ISBN 978-9975-127-50-9, Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_aprilie_2017.pdf
8. Manualul privind Codul Etic Internațional pentru profesioniștii contabili. Ediția 2018. <https://www.codetic-standardeinternationale.ro/wp-content/uploads/2020/01/Codul-etice-pentru-profesionistii-contabili.pdf>
 9. Manualul de reglementări Internaționale de Educație. Ediția 2019. <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2021/12/HANDBOOK-OF-INTERNATIONAL-EDUCATION-PRONOUNCEMENTS-RO.pdf>
 10. Reglementarea profesiei contabile, IFAC. <https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2019/04/20121024-REGPOL-PPP1-Regulation-of-the-Accountancy-Profession-RO-2019.pdf>
 11. Standardul Internațional de Educație 4, Dezvoltarea profesională inițială – valori, etică și atitudini profesionale (revizuit) https://ceccar.ro/ro/wp-content/uploads/2020/01/IES-4-Professional-Values-Ethics-and-Attitudes-Revised-September-2019-RO_OLD.pdf
 12. WikipediA, definiție Etică, <https://ro.wikipedia.org/wiki/Etic%C4%83>